

תמר גטר

לינדברג

עד לספסל, הורתה הגברת. האפי דחף את כיסא הגלגלים בשביל החציץ. בשבילך, הודיעה לי, תמיד ורק – פרולייץ קורץ (להלן, פ.ק.), בשביל האפי – ורדי.

גם אליו לא חייכה. היא היתה זקנה מאוד, צלולה, חדה, ודיברה עברית כמעט נקייה. מלים עדכניות אימצה ללא קושי מן המסך ומהגינה הציבורית. היו לה קיצורים משונים מעט, חזרות מוזרות על רעיונות פשוטים ביותר, לפרקים הפליגה רחוק מדי, דחסה זמנים, הסבירה את המובן מאליו, כל אלה היו תוצרי אופי וגיל מופלג. לאחר עשר שנים במחיצתה גם האפי שלט בעברית. הוא הכיר וזכר ביטויים וניבים, המיר בגמישות יחסית גוף ראשון יחיד ורבים, ואפילו היה מסוגל להרכיב משפטים שלמים בעברית ארכאית, בארמית, גם אם לא תמיד עם סיבה או במקום הנכון. כשזה קרה היתה פ.ק. קמה מן הכיסא ומקישה בכוח עצום במקל ההליכה שלה: בלי קישוטים, האפי, להיות לפני להתייפות! האפי צחק.

את, שבי איפה שאת רוצה, זרקה לכיוון שלי בלי להביט בי. לא היו הרבה אפשרויות. אני לא משתגעת על זה כשאתה מביא את החברות שלך, נזפה פ.ק. בהאפי. היא לא נראתה בלתי מרוצה. האפי סימן לי שהכל בסדר. אני לא מספרת בכיסא גלגלים, אני צריכה עץ מתחת לישבן שלי, ועץ מאחורי השידרה שלי. היא פקדה על האפי להעביר אותה לספסל. בלי כרית, ציוותה, ואתה תשב בכיסא גלגלים, במקומי, מולי. הוא שמן מדי, הסבירה בלי לפנות אלי, כי כל היום הוא אוכל במכה. האפי צחק. אין מה לצחוק, האפי, אמרה פ.ק., צורתך אבטיח ותגמור דלעת. האפי צחק. תשתי קצת מים, דודה ורדי? שים את התחת שלך על הגלגלים שלי, תנוח עכשיו. האפי דחק את עצמו לכיסא בפסוק רחב, תלה רגל ימין על ידית ימין, ורגל שמאל על ידית שמאל. יציב? שאלה פ.ק. יציב ואיתן, ענה לה האפי. נוח לך? שאלה. כאתרוג מונח בקופסה, דודה ורדי, אמר האפי. פניה הזעיפו. היא קמה, בקושי, אבל נעמדה כמעט זקופה על רגליה

והקיישה בכוח עצום במקל ההליכה שלה: אתרוג כזה הוא אני ורק אני בשעה שאתה מניח אותי במיטה שלי. שְׁמַח בַּחֹר, אינך ממין האתרוגים. בלי קישוטים, האפי, הוסיפה בחומרה, להיות לפני להתייפות! האפי צחק. תשתה מים עכשיו, זה יסתום לך את התיאבון, אני לא יכולה לספר סיפורים אם אני שומעת קולות של במבה. האפי ציית. פ.ק. התיישבה במאמץ ניכר והניחה את שתי כפות ידיה על ירכיה הדלות. היא הביטה קדימה בצורה מרוכזת, שתקה דקות ארוכות ואז דיברה.

רשמתי את הסיפור מלה במלה, כולל מה שקרה בהפסקות. הנה הוא:

הפצוע היה מושלך בצד הדרך. זרוק. לילה שחור, האפי, שחור כמו בתאילנד ושחור בכלל. בלי כוכבים. חם. לח. שניים הגיעו להעמיס את הפצוע על סוס. בלי אוכף. הוחלט לקשור אותו. גם לא היתה ברירה אחרת. הוא בקושי נשם. לאחר ההצלפות לא נותר בגופו אזור אחד שלא דימם. הוא טיפסף דמים מכף רגל ועד ראש. איש לא ראה את הדם הזה, אבל מצבו היה ידוע. לא ידוע – מוכר. בחבל. כך החליטו, לקשור את הפצוע בחבל, אל גב הסוס, וגב אל גב. גב אל גב יבטיח אוויר, נשימה. זו הצורה בה הם חושבים והם חושבים רע. בלי ידע. אבל ידע לא שייך לסיפור הזה.

איך מעלים בנאדם במצב כזה אל גב סוס? הוא אינו סוס קרקס שיכרע ברך. והפצוע – מקורקס, ועוד איך, אבל קרקס – הוא לא. הפצוע מטפסף ולא יכול להזיז אבר. הוא על סף איבוד הכרה, ומאבד אותה. גם את זה הם לא רואים, אבל אין מה לראות. שומעים שלא שומעים כלום. לא אנחה. לא צעקה. ברור כבר שהוא איבד את ההכרה ונמצא מחוץ לחושים. כמה שנוגע לכאב, יש בזה יתרון. עכשיו צריך לשים את הגווייה הזו על הסוס, ואת הסוס להריץ משם למקום אחר. אם הסוס יגיע לאן שצריך להגיע בזמן, יש תקווה לגווייה הזו. אם לא – הכל מתפרק; הסוס דוהר, והפצוע מתפרק חלק ואחר כך עוד חלק וכך הלאה, הפצוע הזה מתפרק לחלקים ומתפזר בדרך. אם לא יעשו מעשה, הפצוע הזה גמור וגומר גווייה. יש לשלח את הפצוע ומהר. החבל עשוי משערות סוס. אם אתם לא יודעים מה קורה לפצע פתוח במגע עם שערות סוס, יותר טוב שלא תדעו. שיעור בחומציות – קנו לכם. וכאן מדובר לא בפצע אלא בפצעים. אדם זה אינו מכוסה פצעים, הוא כולו פצע גלוי. פצע, חבורה ומכה טרייה, אמר האפי. נכון, אמרה פ.ק., הוא – פצע.

איך קושרים פצע, על וְאֵל גב סוס, גב אל גב, בשערות סוס?

עושים את זה, אמר האפי. נכון, אמרה פ.ק., הראשון אחז ברגלי הפצע...

הפצוע. השני השחיל זרועות מתחת לבתי השחי שלו. הם מרימים ביחד, הופלָלָה, ומגיעים בערך עד גובה האשכים של הסוס, האפי, זה הביצים שלו. פה ביצים ושם גב. צריך להגיע לגב. הגב רחוק. מנדנדים את הפצוע ימינה ושמאלה, הי הופ, ומפסיקים. מניחים אותו בחזרה על האדמה. זו לא שיטה. אם רוצים שהגווייה הזו תגיע לאן שהיא צריכה להגיע, אז זו לא שיטה. כך הם מרגישים ומרגישים נכון. הפצוע שוכב על הדרך בצורה עקומה. כפי שהניחו אותו. הראש מתוח לצד אחד, רגל פה, רגל שם. מצב שאינו מעורר תקווה. אבל הוא נושם, כנראה. חייבים להוריד גובה. חייבים להוריד את הסוס.

איך מורידים סוס? הם לא מבינים בסוסים, וסוסים גם הם לא מבינים בסוסים. יש כמובן סוסים, שיש מי שמחליט שהם חכמים. סוסים שמישהו הסתכל עליהם וגם חשב עליהם. הסוס שלנו, בִּיאָרְדוּ הוא לא. הוא בהמה. מי? שאל האפי. מסבירה, אמרה פ.ק.: הסוס שלנו הוא לא סוס שחור עם כוכב לבן, הוא לא סוס לבן עם כוכב שחור, הוא לא מהיר כמו אור, הוא לא בוחק בשמים כמו סכין במים, והוא לא יודע לרדת כשאומרים לו לרדת. הוא בהמה. זה מה שהוא. וגם אף אחד לא הסתכל עליו במיוחד. מכאן קובעים, אמנם רק על פי השערה, שהסוס שלנו יפה לא היה אף פעם, והחוכמה גם היא אולי בחרה להשתכן בבהמות מוצלחות יותר ממנו. מבוסס? שאלה פ.ק. האפי ניענע בראשו. אחד אומר לשני תן לו מכות על הרגליים, שיתקפל. הם מחטיפים לסוס. הסוס מתרומם על האחוריות ושניהם נבעטים ביחד וצונחים רחוק בשוחה. אמנם בלי השוואה, אבל עכשיו כואב גם להם, ומה שגרוע מכך הוא שעדיין אין להם שיטה.

בגרירה, אומר השני לראשון, ואסור לנו לאבד זמן. בגרירה אין לנו לא פצוע ולא גווייה, אומר הראשון, בגרירה יש לנו נבלה טרייה עוד לפני שאנחנו מסדרים גב לגב. אז איך? שואל השני. צריך להוריד אותו מגובה גבוה לגובה נמוך, זאת אומרת לגובה הגב. ולכך צריך עץ.

טול קורה מבין עיניך! התפרץ האפי. אל תהיה טיפש, אמרה פ.ק. בשקט, זה לא בסיפור הזה. אמרנו – חושך מצרים, תאילנד, לא רואים, לא יודעים. כאן, אולי זה יצער, אין דבר הנוגע ישירות בדיעה או בראייה. בזה אין בכוונתי לרמוז כי זה אשר שלפנינו מבוצע מאליו בהכרח. בכל אופן, מדובר במצב חירום. עסק ביש. איש אינו חכם במצבים כאלה. האפי נכלם והשתתק.

צריך עץ, המשיכה פ.ק., עץ בעל לפחות ענף אחד ארוך ויציב, מקביל לאדמה, אבל גבוה מעט, כדי רווח גופה ועוד קצת, מעל גב הסוס. נעלה את הפצוע לענף ומן הענף נוריד אותו לאט, בזהירות, על גב הסוס, ואז נקשור אותם יחד, גב אל גב. הם עוזבים את הפצוע חצי מת כמות שהוא, ומתרוצצים לחפש

עץ כזה. יש. תחילה מביאים לשם את הסוס ואומרים לו, אתה עומד פה. ממילא סוס תמיד עומד. עכשיו הסוס עומד פה. הפצוע שם. חוזרים לפצוע. בתי-שחי, רגליים... השלישייה המסכנה שלנו נעה במאמץ רב לכיוון העץ. פצוע, גם אם הוא קל כנוצה הוא כבד – זה חוק – והפצוע שלנו הוא קל כנוצה וכבד כמו קתדרלה. הם כבר ראו קתדרלה, הם כבר הרימו נוצה, אבל לא משהו שהוא קל כמו נוצה וכבד כמו קתדרלה. בשביל הפנינג כזה הם צעירים וחסרי ניסיון. הם לא רואים כי חושך, אבל גם בלי חושך הם לא מסתכלים, וחוקים הם לא יודעים, ולפני שהם לא יודעים משהו הם כבר מתנגדים. בכך הם מאוד צעירים. אבל הם מרגישים טוב מאוד בשרירים. גם קוף מרגיש בשרירים גם אם נכון שאף פעם הוא לא מתבקש להרים קתדרלה או פצוע. זה מצבו של הפצוע וזה מצבנו; לכו, תרימו בידיים קתדרלה לעץ! בכלל יותר קל בחיים בלי אף קתדרה, אמרה פ.ק. והתקבל הרושם שמחשבותיה מתפזרות מעט. קל לא היה כאן, המשיכה, וגם הרבה בוץ מסביב. הכל דביק. לא ברור מה דם ומה בוץ. עכשיו להרים לעץ. גם פה צריך תושייה. איך קושרים את הפצוע, והחבלים משערות סוס... איך הופכים אותו מצד אל צד, איך פתאום יוצאת ממנו צווחה... נראה שהוא לא רק מוצלף אלא גם שבור. ולא רק במקום אחד. איך בהמשך יספוג הגוף הזה את טלטולי הדרך? ועוד אנחנו מצפים שהסוס יטוס כחץ מקשת. כמו איזה ביארדו... פ.ק. חיותה בידה תנועת ביטול כלפי השמים שהיו מאוד כחולים. הם מזיעים. צריך לזכור עד כמה תמיד אנשים מזיעים. זה עניין מרכזי, אמרה פ.ק., ההזעה. עובדים בפרך ומזיעים. ומי מהמורדים יהיה שם לקבל את החבילה המפוקפקת הזו? פ.ק. בהתה אל השביל. גם זו שאלה שתשובה עליה אין לנו, וספק אם תהיה, אמרה בקול רפוי.

...לינדברג ישב לו בתא הטייס שלו והסתכל בחלון קטן אחד מקדימה ושניים בצדדים. יש גם להזיע באופן נפשי. אם אתם חוצים את האטלנטיק בתוך תחבושת של קנבס וברגים, בחדכנף, חדמושב, חדמנוע עם פרופלור כמו סכין נחמד לעוגה, אתם מזיעים באופן נפשי. כל הזמן הזה. המון זמן....

ציארלס לינדברג, ה"צנום", "לינדי בר המזל", "הנשר הבודד", האדם הראשון שחצה את האוקיינוס במטוס ב־1927, היה גיבור־העל של פ.ק., הקמיע שלה. האפי סיפר לי על כך. חרף העובדה שהתרשם עמוקות מהנאצים – יש אומרים, לרגע אף תמך בהם – וחרף העובדה שניהל בסתר ובמקביל שלוש משפחות בשתי יבשות, אמר האפי והיה מרוצה מאוד שחידש לי חדשות מרעישות על אחד מגדולי פנתיאון הגיבורים העולמי.

האפי, שים לי ביד קצת חצץ, ביקשה פ.ק. האפי נתן לה חופן. עוד, ביקשה

פ.ק., גם ביד השנייה. היא קמצה את אגרופיה עם החצץ. האפי שאל: איזה מרד זה, דודה ורדי? מרד, ענתה פ.ק. בהטעמה, המרד הגדול. האפי שאל: איפה כל זה מתרחש? פ.ק. הביטה בו בעין חדה והאפי נאלם דום. המרד הגדול, ציינה פ.ק., השנה היא 1425 ופעם ראשונה באירופה שיש לעבדים האכזרים מה לומר להאדונים הפיאודליים שלהם. בצורה מ־אור־גנת, הוסיפה באצבע זקורה. היא הצליחה לזקור אותה בלי להשיר אבן מאגרופה. מה שיש לאלה לומר לאלה – כן – התוכן הזה, אמרה, פורץ לו בנסיכויות הגרמניות, מתפשט לאורך נהרות, בכל הכיוונים. זה המרד הגדול שלא מעניין אותנו עכשיו כי יש לנו שני אובדי עצות ופצוע אחד להעביר מכאן לשם. היא ישבה זקופה, כפות ידיה עם החצץ על ירכיה.

דודה ורדי, המרד הצליח? הקשה האפי. נכשל, נכשל, נכשל, נכשל כישלון חרוץ והסתיים בתליות, עריפות ושריפות על מוקד, ערים וכפרים חרבים עד יסוד, אדמה בוערת. אחרי שבערה עד אשר הגיהנום בעצמו נחשב למודל תנור מיושן, ולפני שעוד תבער ותבער בלי מודל בכלל, הוכתה במגפות דבר, בכמרים, נביאים ושאר אדונים מושחתים, שצורחים מדוכנים ומעל מרפסות. אלה שרק מוסיפים שומן על שומן ויוצאים מכל מרד עוד יותר שמנים ומנופחים כמו דלעות. ולא חשוב באיזה צד הם היו, עם המורדים או נגדם, הוסיפה פ.ק. בקרירות, אלה שעושים הרבה כאב ראש ועוד יותר מכך כאב לב. מרד כמו כולם אחריו, קנה לך היסטוריה, האפי, לא ממני. זקנים לא מייצרים היסטוריה ואינם מוכרים היסטוריה, גם זה – חוק. היא כיווצה את שפתיה והרימה את גבותיה גבוה־גבוה, כמנהג השופט העליון חיים כהן. חשבתי שהיא תדע, תעריך ותשמח לשמוע ואמרתי לה, פרוליין קורן, את מזכירה לי את חיים כהן. בני־דודים, ציינה ביבושת, אבל אותי לא שלח חרל"פ ללמוד משפטים, וקוק לא קרא לי אף פעם אלישע בן אבויה. גם זרת לא נידבתי לכרות, ולא טעיתי בזיהוי של חף מפשע. על כן, אין רוצח שלא רצח שיצטרך לסחוב את הארון שלי לקבורה! נראה היה שיש לה נאום ותיק לעניין הזה. האפי ישב במבע אבוד בכיסא הגלגלים של פ.ק. הוא הוריד את הרגליים מן הידיות ושילב את ידיו. פ.ק. הבחינה במצבו. האפי, כל אלה עניינים פנימיים ישנים וכבר אינם חשובים. מאוד חשובים, התפרצתי, איש חוק גול היה בן־דודך, העיניים של המדינה, הוספתי בהערצה, עשה פה בדק בית... ומאז הוא בדוק, לעגה פ.ק., את אורחת ותשתקי כבר. בשביל האפי, הוסיפה בנימוס, ידיה קפוצות ומלבינות.

נוצות וקתדרלות, חץ מקשת, מרד, להרים פצוע לעץ – כאן נתקענו, ועוד איך נתקענו, אמרה פ.ק. ושילחה בי מבט. אבל זה לא ילך ככה, אומר השני.

להרים לעץ – על עץ, אומר הראשון, וככה עושים אלונקה. אלתור, אמר האפי. נכון, אמרה פ.ק., אנחנו בארץ האלתורים, בעולם האלתורים ובזמן. קושרים את הפצוע על אלונקה מאולתרת מארבעה או חמישה בולי עץ דקים אבל חזקים, ואתם מבינים יפה איך אלונקה מבולי עץ עולה מעלה לעץ דרך לולאות שיער סוס, תחילה בשיפוע לא טוב, ואחר כך, אט-אט במקביל לאדמה, ובמקביל לגב הסוס, כי להגיע לשם זו המטרה. אם דם זורם לראש הפצוע, זה בניגוד להוראות, אבל לא בהכרח רע. גם תינוק נולד – הופכים. זה נותן חמצן למוח וגם לראות. כשהוא צורח הופכים בחזרה אחרי ששומעים ויודעים שהוא צרח. כאן, גם מצב פחות מוצלח בהחלט, וכבר אמרנו לא יודעים, בקושי רואים, והפצוע שלנו כבר לא ייוולד והוא מחוץ לחושים. את זה אנחנו מדגישים מהתחלה של הסוף הזה. עכשיו בולי עץ עם פצוע תלויים מאוזן בין שמים לארץ, בין ענף מעץ לגב הסוס.

חדש: מה מפה? הראשון בעד לקשור בולי עץ ביחד עם הפצוע אל גב הסוס. השני מבטיח לו שבצורה כזו אין סיכוי לא לפצוע, לא לגב הסוס, ואם מקווים שהסוס יטוס לאן שצריך, גם טיסה – אין. שני מסכים, לא מדיעה, מסכים כי הראשון חזק. שניהם קופצים על הסוס. נופלים מצד שני. קופצים עוד פעם ועוד פעם, בסוף עולים על הסוס. אחד יושב קרוב מדי לצוואר עם פנים לכיוון הזנב, שני קרוב לזנב עם פנים לכיוון הראש. גם זה – טמטום, אפשר כך לשבור מפרקת של חיה. אבל במזל – לא נשברה. מזלנו שגם אובדי עצות קלים כמו נוצות. פ.ק. וגם אני גיחכנו לחידוד הקלוש. הם מרימים ידיים ותופסים בולי עץ עם פצוע באוויר. אם אין מצב כזה, ואם זה מצב אחר, מישהו יכול לחשוב שכאן מתקיימת בפועל צורה מיוחדת מאוד של תפילה; תפילה של שניים מגב של סוס אל שמים עם פצוע מקצה לקצה, בין ---

פ.ק. עצרה בסיפורה ונעצה מבט בשביל. חיכינו לה. היא שתקה זמן מה. קיר התפילה – ריק התפלות... מילמלה לעצמה את ענייניה הקבועים של השעה הקבועה. על פניה התיישבה הבעת גיחוך לא ברורה. פ.ק. אהבה עברית, שנאה קישוטי לשון וחרדים לסוגיהם. בכך לא היה שמץ של ספק. על מה היא מדברת? לחש לי האפי. פניו היו עצובות מאוד. על הכותל, האפי, על ירושלים, על אל קודס... אה, אמר האפי, הבנתי. טוב שהבנת, רטנה פ.ק.. היא שמעה מצוין. אבטיח כמוך מבין והעולם כולו גם מבין. אל תקראי לי אבטיח, הצטעק האפי, תפסיקי עם זה כבר!

לא רוצה, ענתה פ.ק. האפי אמר: ספרי, קדימה, נגמור עם זה לפני האמבטיה שלך.

פ.ק. אמרה בהטעמה: היה שם חושך מצרים. בתפילה אין אנו עוסקים. בכלל, אנחנו לא מתעסקים בכאלה דברים. אמרתי רק שלו היה מצב אחר, אפשר היה אולי לחשוב שכאן מתקיימת בפועל צורה מיוחדת מאוד של תפילה; תפילה של שניים מגב של סוס אל שמים עם פצוע מקצה לקצה. היא זכרה במדוקדק את מלותיה המוזרות מעט, אך בהשמיעה אותן בפעם השנייה, נשמעה כמתנצלת ותוקפת בעת ובעונה אחת. לא היה ברור אל מי ממוען הטון הזה. בפעם הראשונה היה נסוך על דבריה תימהון מרוחק.

איפה הבקבוק, האפי? האפי דחף ברגלו בחציץ וקרב אליה ביחד עם כיסא הגלגלים. הוא מסר לה את הבקבוק. אני לא שותה כמו חוליגן, האפי, איפה הכוס? האפי מזג לכוס פלסטיק, קם והגיש לה. הבחנתי שהלחיים שלו לחות מעט. פ.ק. התבוננה בו וראתה כמוני. אם זה בגלל האבטיח, האפי, אז אתה מאה אחוז אבטיח. האפי ניענע בראשו לשלילה. אז זה בגלל הפצוע שלנו, קבעה פ.ק. האפי נענע בראשו לחיוב. חכה־חכה, האפי, אמרה לו ביבושת, אנחנו רק בהתחלה, חיים זה לא פיקניק. מצד שני, אתה תראה, הם הרבה יותר מעניינים מפיקניק. שפתיו של האפי נמתחו סגורות למעין חיוך. שיניים, תראה שיניים, תבעה פ.ק. זהו זה, אמרה כשהאפי ביצע את חיוכו הלבן במלואו. זה רק סיפור. אני ממשיכה. תשתה מים האפי, אבטיח בלי מים זה כלום! הפעם האפי צחק ממש.

עצור, אומר השני, לא קשרנו את הסוס. לפני שאנחנו מורידים אותו צריך לוודא שהסוס לא הולך לטייל. נתפלל, אומר החזק, אין לנו דרך אחורה. בסוף תמיד מתפללים, העיר האפי בשקט. צודק. אחד אפס לטובתך, נידבה לו פ.ק. יש לנו כאן שמונה חבלים, תרגיש, ארבעה מתוחים מהאלונקה לעץ, וארבעה ארוכים יותר, רפויים, מהפצוע לעץ. אל תתבלבל, אני חותך את המתוחים בראש ומחזיק אותן, אחרי זה אתה מנתק את המתוחים מהרגליים ומחזיק אותן, ואז אנחנו מנתקים באותה צורה את ארבעת הרפויים מהענף, האלונקה נופלת למטה והפצוע איתנו על הסוס. כך עשו. עכשיו כל השלושה היו על גב הסוס.

חדש: מה מפה? איך שניים יורדים מגב סוס, ואחד שהוא פצע בלי חוש, נשאר? איך קושרים פצע לגב סוס, ועוד שאלה: מה יש לבהמה בלי כוכב לתרום למצב?

החזק אומר, אני יורד ראשון. מה שפחות להרגיז את הסוס הזה. הוא קופץ וקופץ לא טוב. חושך מצרים. לא רואים כלום. שומעים אוי, ושקט. כמה גובה מגב סוס לאדמה? כלום! גם כלום מספיק לאסון. אחרי שכבר קפץ וקפץ, ונפל לשוחה וקפץ שוב וטיפס ונפל וקם וקפץ עוד פעם, עכשיו קפץ ונגמר. יש לנו

עוד אסון. לא בתכנית. חזק שלנו הלך. פשוט כך. זה קורה ואין מה לעשות בנידון. מוח גדול הוא לא היה, ועכשיו הוא מת לגמרי, בבת-אחת. מכלום גובה. האפי, אתה יכול להזיע בגוף, אתה יכול להזיע בנפש, אתה יכול לעשות מרד בארץ או בשמים, עד תאונה סתם. הלך, מאפי, חלס. אין כלום. החזק הלך. נשארים בהמה, הטמבל השני והפצע. וצריך לקשור את הפצע הזה לגב סוס כדי שכבר ילך מפה לאן שצריך ללכת. שיטוס... אובד עצות חלש מתבקש עכשיו להיות חזק מאוד, וגם, עוד מעט קט שמים יהיו פחות שחורים ורוח של בוקר תבוא, שזה קצת לטובה וקצת לרעה, ומה שבטוח הוא – שאין זמן. בתנאים כאלה ברורים גם חלש מזיע הוא נמר.

כבר לא חדש, אך מה מפה? להוריד נמר מגב סוס עם פצע שלא ייפול. סוס עומד לא לנצח. עם או בלי כוכב במצח סוס גם מטייל. אם יש עשב מסביב ועוד מעט בוקר, אז זו לא רק השערה שהוא באמת מתחיל לטייל. שיתפלל, אמר האפי. לא, אמרה פ.ק. בנחת, כבר התפללנו מספיק. עכשיו יש לנו נמר, סוס הולך והרבה חבלים כמו נחשים בדשא הולכים אחרי הסוס. הנמר תופס חבל אחד, מושך אליו, מגלגל לחבילה וזורק מהר על שיח. סוס עוצר. יפה. עכשיו נמר מושך עוד חבל וזורק חבילה כבדה של שערות סוס על פצוע. על כך כבר אמרנו מה שיש לומר.

הפתעה: פצוע מוציא קול. ינשוף עושה יותר טוב. אתה חי, אומר נמר. מים, יוצא לפצוע מלה של ינשוף. אתה מקבל מים אומר לו נמר, אל תזוז. אם נמר ישב בקצה על זנב סוס, עכשיו הוא רוכן קדימה ומושך עצמו למעלה ונשכב ישר על הפצוע. בלי להתחלק. רבותי, כאן לא אותיות חוקרים ולא מחלוקות קרחים, רפואה – קנו לכם. האפי בלע אוויר ומשך בכתפיו. וכך הוא שוכב על הפצע הזה ושופך לו מים לפה מתוך מימייה קטנה, טיפה ועוד טיפה, לאט לאט, שלא ייחנק. ביד הוא מרטיב לפצוע פנים. מנגב בשרוול. ועוד טיפה. אתה מרים שתי ידיים לאחור, הוא אומר לו, ותופס רעמה של סוס, רגליים בפיסוק וללחוץ למטה... האפי אמר, מה זה התעמלות בוקר, הבנאדם מחוסל!... וללחוץ כלפי מטה, אמרה פ.ק. בקול רם, עד שאני יורד וקושר אותך. האפי קם ואמר, דודה ורדי, מספיק להיום, אנחנו לוקחים אותך לאמבטיה ולישון. הוא קרב אליה. פ.ק. השתתקה כליל וכיווצה את כל שריריה. זה מספיק להיום בהחלט, חזר האפי.

האפי, היא באמצע, מה אתה עושה, תן לה לסיים, ביקשתי, דרשתי. לא, אמר האפי, היא יכולה לגרור ככה את הפצוע הזה עד הערב, כמו כלום, שום דבר לא יעצור אותה, אפילו להעמיס אותו לא סיימה, תאמיני לי, המסע הזה עוד לא התחיל והיא לא תיתן לסוס להתקדם מטר. זה מספיק. היא לא יודעת מהחיים

שלה, לא מבינה ברפואה, אפילו בעזרה ראשונה לא, לא בקשירות, לא במנופים, לא בסוסים, מספיק. אין לה ידיעות. שום דבר לא מבוסס. קתדרלה לעץ... האפי גיחך. האפי, אמרתי, האפי! מספיק ודי, אמר האפי, הכניסה אוויר לריאות, קמה, ישבה, זה טוב מאוד לחילוף חומרים, עכשיו הביתה, וחוזן מזה בחמש מתחיל משחק עם מנצ'סטר יונייטד. האפי, תשמע, בנאדם, היא לימדה אותך עברית! על הזין שלי, אמר האפי.

פ.ק. התבוננה בו בעיניים רושפות. שב, פקדה עליו. האפי סידר את הכרית במושב הכיסא, ארז את הבקבוק וקיפל מגבת שצנחה לשביל. פניו היו החלטיים. לפני שהבחנתי מה קורה, צווחה פ.ק. בקריאה חדה והטיחה בהאפי את החצץ שבאגרופיה. האבנים נשרו נמוך על השביל. האפי צחק. לינדי! זעקה פ.ק., לינדי... האפי פישפש בתיק והוציא גלויה מסמורטטת עם פניו של הטייס צ'ארלס לינדברג, והושיטה לפ.ק. היא חטפה את הגלויה באצבעותיה הגרומות, רועדת כולה. בידה השנייה כיסתה על עיניה. האפי הרים אותה בזרועותיו והושיבה במהירות ובמיומנות בכיסאה. הלכנו, אמר לי. צ'או. עצור, ציוותה פרוליין קורץ. ניגשתי אליה. היא ישבה באותה תנוחה, הגלויה בידה האחת והשנייה מכסה על עיניה. תקשיבי, סיננה אלי:

"גם יונה מצאה קן לה, שועל מחילות הרים; כל איש ארץ מולדתו – ויהודה אך קברים!"